

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompá Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.

Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi elő-

járóságoknak egész évre . . . . . 10 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromsoros petitsor térfogata . . . . . 20 fillér.

Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Több mint egy negyedmillió

az az összeg, amelyet a háború két hosszú és végtelennek látszó esztendeje alatt Gömörvármegye közönsége a háborúval kapcsolatos jótékonyági mozgalmakra adakozott.

Hozzávetőleges számítás eredményezte ezt a summát, amely impozáns dokumentuma közönségünk meleg szívének és nemes áldozatkészségének.

Benne van a vármegyei és városi segélyalapok körülbelül 60000 koronás tőkéje, a Vöröskeresztes kórházaink létesítéséhez összeadott ugyanily nagyságú összeg, a Gömör nevét megőrkítő kárpáti talu céljaira eszközölt gyűjtés, a legutóbbi Vöröskeresztes Péter-Pál nap mesés eredménye, a nyomorék hadiárvák javára begyűlt összegek s a különféle kisebb háborús mozgalmakra begyűlt koronák és fillérek.

Ezek a nagyszerű és nemes célzatu törekvések tehát meleg talajt és megértő szívet találtak Gömörben, mert a negyedmillió jótékonyág minden frázisnál beszédesebb jele vármegyénk igaz érzelmeinek.

Ezek a nagyszerű és emberszeretetet gyakorló célok nem maradtak árvák s a gömöri koronák szívesen és erőteljesen igyekeztek oda, ahol glédába kellett sorakoznia sok százezernek s a hazafias eszmék életét kellett megépíteni vagy megvédelmezni.

S bámulatos volt közönségünk lelkes készsége, kiapadhatatlan anyagi ereje s bámulatos az, hogy még ma is bírja azt a versenyt, amelyet önmaga indított s amelyben nyoma sincs a szalmalángszerű fellobbanásnak.

Napról-napra újabb és újabb gyűjtések kelnek életre s napról-napra áldozatra hívja az itthonmaradottakat a köteleesség szava.

Gömör az utolsó fillérjéig hűséges marad az eddigi utjához, amelyet csak dicsőség övezhet s amelyen eddig több mint egy negyedmillió koronát gurított a kitétt oltárok szent céljaira.

Gömörben csak a szíveket kell megmelegíteni s panaszkodás nélkül ömlik a pénz s Gömörnek igaz szerencséje az, hogy mindég volt valaki, aki a szívekhez szólni s a szívekkel bánni tudott.

A lisztszükségletünk beszerzése.

(A vásárlási igazolványok kiállítása. — Az őrlés kérdéséhez. — Az ipartelepek, vállalatok, szövetkezetek és intézmények lisztellátása. — A szállodások, vendéglősök, cukrászok és pékek lisztje.)

Igaz és régen nem érzett örömmel fogadta Gömörvármegye közönsége legutóbbi lapszámunkban e helyen megjelent híradásunkat s a vármegye alispánjának hírdetményét, amely a közönség jövő évi gabona- és lisztszükségletének beszerezhetését szabályozta.

A háborús közgazdasági viszonyok s a közélettel sokszor rendezetlen volta azt a komoly elhatározást váltotta ki a fogyasztó publikum részéről, hogy minden anyagi áldozatokat meghoz, de a kamarájában akarja látni azt a lisztmennyiséget, amelyet paragrafusok határolnak, de amely így is a mindennapi kenyér fogalmát jelenti.

Sok éhes óra és csalódásteli nap eredményezte közönségünk azon állásfoglalását, hogy az a biztos, ami az én birtokomban van s így nem esoda, hogy a hatóságok azon híradására, hogy a vásárlási igazolványok kiállítása megkezdődött, tömegesen tödültek a kiállító közeg elé az emberek s türelmesen várták a boldogító papírt, amely sok-sok eljövendő nap és hét biztos eledelét jelenti a tulajdonosa számára.

Több helyről kapunk hírt arról, hogy mily nagy mennyiségre váltotta ki a fogyasztó közönség vásárlási igazolványát s ezen hírek közül adjuk a következő tudósításunkat:

Rimaszombatban e hó 7-én vette kezdetét a vásárlási igazolványok kiállítása. Különösen az első napokban igen tömegesen jelentkeztek, de a legteljesebb türelem és példás viselkedés volt a közönség részéről tapasztalható. Az igazolványok kiállítását Angyal István városi aljegyző végezte, aki szíves készséggel és előzékenységgel teljesítette nehéz kötelességét. Péntek estig 818 drb igazolványt állított ki 2548 mm. búzára s 6591 igazolványt 1824 mm. árpára. Összesen 507 család 2364 családtagra váltott igazolványt. Rozsra és zabra kisebb mennyiségben kértek vásárlási igazolványt. Ezen számok dokumentálják azt a körülményt, hogy közönségünk megértette vezető hatóságaink azon kérését, hogy mindenki igyekezzék szükségletét s ez által lisztellátását önállóan biztosítani.

*

A beszerzett gabonamennyiség megőrlését közönségünk a vármegye területén lévő bármely vámörli malomban végeztetheti a hatóság által kiállított őrlési igazolvány alapján.

Az őrlési százalékot a vármegye közönsége 10% ban állapította meg, megengedve 2% porlás hozzászámítását. Hangsúlyozzuk ismételtén, hogy a 10% a behozott gabonamennyiségből tisztítás előtt veendő ki.

A vármegye közönsége a készpénz melletti őrlés esetére is megszabta a díjat december 15-ig métermázsánként 4 korona 15 fillérben, azután 3 kor. 75 fillérben.

Több oldalról halljuk, hogy a vámörlés tekintetében sokaknak s egyes vármegyei malomtulajdonosoknak is kételyeik vannak az

íránt, vajjon a 2370—1916. M. E. számú kormányrendelet megengedi-e az őrlési díjnak pénzben való beszedését.

Az idézett paragrafus első és második szakasza következőkben szól:

Vámörli malomvállalatok, amelyek kizárólag az őrléssel felnevelte házi és gazdasági szükségletére őrlenek, az őrlésért, darálásért, zuzásért stb. járó és nem pénzben fizetett vámot (őrlési díjat) a jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve az őrlésre hozott gabonaművekből (buza, rozs, kétszeres, árpa, zab, tengeri) csak természetben, nem pedig lisztállapotban vehetik ki. A vámul szedett gabonából a malomvállalat birtokosa csak a fennálló rendelkezések szerint számítandó saját házi és gazdasági szükségletének megfelelő mennyiséggel rendelkezhetik, a felesleget pedig feldolgozatlan állapotban megőrizni és a Haditermék Részvénytársaságnak vagy e társaság bizományosának eladni köteles. Az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezések kiterjednek az egyéb malomvállalatok által végzett mindennemű őrlésre is, amennyiben az őrlés díját (a vámot) nem pénzben szedik.

A második bekezdés tehát világosan és kétségtelenül megállapítja, hogy az őrlés díját pénzben is szedhetik, mert hiszen szó szerint azt mondja: „amennyiben az őrlés díját (a vámot) nem pénzben szedik.”

Semmi kétség sem lehet tehát az iránt, hogy a malomok a terményt pénzért is megőrlhetik és úgy tudjuk, ezt a felfogást vallja a vármegyei vezetősége is, ami abból is kitűnik, hogy az őrlés díját pénzben is megállapította.

*

Konkrét esetről kifolyólag a belügyminiszter értesítette vármegyénk alispánját, hogy ipartelepek, vállalatok, szövetkezetek és egyéb közintézetek részére külön gabonabevásárlási igazolvány ki nem adható. Ezeknek liszttel való ellátása csupán a törvényhatóság útján történhet. Ezen rendelkezés folytán Lukács Géza alispán a vármegyében lévő ily érdekelteket az elsőfokú hatóságok útján is felhívta, hogy a lisztellátás kérdésének megbeszélése és az egyöntetű eljárás végett e hó 16-án, szerdán d. e. 10 órakor a vármegyei háza kisebbik tanácskozási termében tartandó értekezleten saját érdekükben képviseltesék magukat.

Reméljük, hogy ezen értekezlet meg fogja találni a leghelyesebb módját annak, mint lehet az egyes intézményeket és társulatokat liszttel ellátni.

*

Nehéz problémát képez hatóságaink előtt az a kérdés, mint lehet a szállodásokat, vendéglősöket, cukrászokat, pékeket és sütőket liszttel ellátni. A vonatkozó rendelkezés szerint ezeknek ellátása a törvényhatóság kötelességét képezi, az alispán pedig ez irányban úgy intézkedett, hogy ezen egyének szükségleteit a község tartozik a saját ellátatlanjai részére kiállított ki-

mutatásba bevenni s a község részére kiutalandó lisztből ellátni.

Természetes indokai vannak annak, hogy a pékek és sütők csakis ott kaphatnak a közfogyasztás céljaira előállítandó kenyér sütésére lisztet, ahol a kenyérbéren rendszerbe van vezetve s így a liszt felhasználása kellően ellenőrizhető.

A katonaság és polgárság közötti jó viszonyért.

(Lukács Géza alispán hirdetésménye és felhívása Rimaszombat város közönségéhez.)

Az utóbbi időben több sajnálatos incidens megzavarta azt a jó viszonyt, mely a Rimaszombatban állomásozó cs. és kir. 80. gyalogezred s a város polgári lakossága között fennállott s amelynek közös érdekek folytán meg kell lennie.

Nem irtunk és nem is irhattunk ezen incidensekről, most azonban konstatálnunk kell Lukács Géza alispánunk hirdetésményével kapcsolatban, aki a tőle megszokott szabadsággal és a kötelességteljesítés biztos szavával így szól Rimaszombat város polgári lakosaihoz:

„Rimaszombat r. t. város „Erzsébet”-terén folyó hó 4-én a reggeli órákban az eddigi vizsgálat eredménye szerint a 80-ik gyalogezred egy katonájának erőszakoskodása, törvény tisztelensége miatt oly verekedés történt, melynek folyama alatt egy kérdésszerű katonára, mint egy városi rendőr súlyosabb testi sérelmet szenvedett. E ténnyel foglalkozni azért nem kívánok, mivel az ekként megsértett jogrend az illetékes bíróságok által leendő helyreállítva, illetve a hibás fél méltó büntetését el fogja szenvedni.

Nekem azonban, mint a vármegyei közigazgatás vezetőjének, feladatomban áll minden lehetőt megtenni a tekintetben, hogy a katonai és polgári elem egymást megértve és egymást megbecsülve élhessen falaink között.

Nincs okom kételkedni abban, hogy ezen intelemem kívánt eredményre vezet, hisz a magyar ember törvénytisztelő, embertársait szerető és jó szívével, aki megadja mindenkinek a magáét, megkülönböztetve, ha a körülményeknek helyes ösmeretével bír.

És itt meg kell állapítanom, hogy az itteni helyőrség nagyrésze éppen édes magyar hazánk védelméért 2-3 ízben is a harctéren megsebesült vitézekből áll, másik nagy része katonailag még fegyelmetlenül férfiakból csoportosított; mindkét csoport legnagyobb része pedig az ellenség pusztítása és a háború egyéb kiváltsálmái folytán vagyontól, sőt még édes családjától is megfosztva lett. Számtalan van e szegény katonák közül olyan, aki szeretett hitveséről és édes gyermekeiről hónapok, sőt évek óta mit sem tud. Csoda e hát, hogy ily lelki állapotban esetleg rideg, magába zárkózott s velünk — kiknek nyelvét sem érti — szorosabb viszonyban nem él!

E nép általában jó indulatú s ha 6-8000 ember között némelyik kivétel volna, ezen kivételekkel az egészet azonosítani s egyes hibákról az egészt következtetni, igazságtalan volna.

A lengyel és ruthén népnél éppen úgy meg van a nemzeti önérték, mint a magyarnál, helytelenül cselekednék tehát az, aki nemzetiségük miatt szidalmazná. Ez uton csak visszahatás és további surlódások következnek be, amelyek jó végre nem vezethetnének.

Értekeztem ezen ügyben a helyőrség tisztelteméltó ezredes parancsnokával, aki kötelező ígéretet tett, hogy a parancsnoksága alá helyezett katonaságot nyomatékosan figyelmeztetendő a követendő módra, mely mellett a lakossággal jó egyetértésben lehet; kifejezésre juttatta előttem, hogy a garázda elemeket megfékezni, szigoruan rendre utasítani kívánja.

Ezzel szemben méltán elvárom, sőt meg is követelem, miként Rimaszombat r. t. város minden rendű és rangú lakossága megtesz minden tőle telhetőt a jó viszony megteremtésére és annak öregbítésére; de kijelentem azt is, hogy a polgár-osztály azon tagjait, akik nemes intenciókból fakadó intelmeimet meg nem fogadják

s akár szóval, akár tettel a helyzet elmérgesítését eszközlik, személyválogatás nélkül a törvény szigorával kívánom illetni.

Rimaszombat, 1916. évi augusztus hó 7-én.

Lukács, alispán.

Hisszük, hogy a felületes gyökerekkel bíró ellentétek mihamarább elsimulnak s erre vonatkozólag garanciát látunk a rimaszombati katonaság ezredesében, aki a legjobb indulattal és igyekezettel dolgozik a harmónia érdekében s aki erre e hét folyamán erélyes napiparancs utján felhívta a katonaságot.

Világháború.

A múlt hét óta elég új dolog történt a világháború forgatagában. Egyik legérdekesebb ezek közt az orosz harctéri fővezérlet kérdése. Uralkodóink szépen megegyeztek erre nézve. Hindenburg neve hangzik most a fronton végig, Rigától egészen Galícia északkeleti szögletéig, a hol az ő varázslatos egyénisége önt lekesedést a védő seregekbe és rettegést a támadó oroszokba. Mellette le a Strypa fronton, a Kárpátok mentén, egészen Bukovina és Románia határszögletéig trónörökösünk neve hangzik, az ő s kipróbált alvezérei neve alatt mennek győzelemre a katonák. Mig az öreg hős tüneményes hadvezér északi hatalmas frontján végzi a német hadi művészet munkáját, addig a hatalmas palma mellett az ifjú főhercegi vezér dicsősége növekszik lelkes hadseregének kemény harczaiban.

Az oroszországi front északibb részein meglehetősen csend van most. Az ellenség sok veszteség keserű tapasztalatai után volt kénytelen megtanulni, hogy a német hadi művészet mire képes olyan vezér alatt, mint Hindenburg?

A mocsarak vidékén Pinszk körül volt még a múlt hét végén mozgolódás, de az is elcsöndesült és a harcok özöne részben a volhyniai; de leginkább a galicziai és a bukovinai frontunkon tornyosult.

A volhyniai fronton a Stochod folyó mellett és a Luck környéki orosz benyomulás táján: Torcynnál vívtak nehéz tusákat, a melyeknek hullámozása során az orosz seregek nagy veszteségeket szenvedtek és nem nyertek területet.

Még keményebb harcok folytak Galícia északkeleti szögletében: Bródytól délnyugatra, a hol az orosz sereg Lemberg felé szeretne előnyomulni. Erre a célra szeretné szétválasztani a Hindenburg vezérlete alatt álló sereget attól, a mely trónörökösünk vezérlete alatt harcol; vagyis éket akarna verni Bothmer és Böhm Ermolli seregei közé, hogy azután Bothmert kényszerítse a Strypa front elhagyására. Ez azonban minden erőlködés dacára sem sikerült, mert Zalocze táján Böhm Ermolli csapatai igen kemény harcokat vívtak és ellentámadásaikkal megállították az oroszok előnyomulását.

A Dnyesztvertől délre is igen hevesen támadott az ellenség, úgy hogy Tlumác körül árkaikba is behatolt és tulereje elől kevésbé vissza kellett vonni csapatainkat. Sokan szégyennek tartanak minden visszavonulást, pedig az okosság követeli, hogy a tulerővel szemben ne kockáztassunk mindent: az nem baj, ha a győzelem egy héttel később, vagy egy hónap múlva lesz is a mi részünkön.

Delatin környékén Kövess tábornok kipróbált serege harcol az oroszok ellen és kemény leckéket ad nekik. A Kárpátok bukovinai oldalán Jabloniczánál, de főként a Fekete és Fehér Cseremosz folyóknál seregeink szépen visszaszorították az oroszokat, a kik jelentéseikben csapataik gyöngeségével védekeznek, a mi az oroszoknál gyanus jelenség.

Az olasz harctéren Cadorna igen erős offenzívába fogott az Isonzó vonalon Görz és Doberdó körül, de a karinthiai és a tiroli front egyes helyein is. Különös hévvel vetették magukat a doberdói és a görzi frontra. Ez utóbbi helyen először támadásaikat visszavertük és 3000 olaszt elfogtunk, azután a tulerő elől az Isonzó tulsó partjára vonulva, földadtuk a 15 hónap óta dicsőségesen tartott görzi hidfőállást.

A francia-angol fronton egymást érik a véresebbnél-véresebb támadások. Típpal, Bazentin le Petit, Pozieres, Maupas azok a nevek, a melyek sok angol és francia vérnek hiába hullását jelzik, mert az ellenség jóformán semmi újabb eredményt nem ért el nagy áldozatai árán.

Verdunnél a francziák már egy hete ellentámadásokat indítottak s Thiaumont erőd helye kétszer gazdát cserélt a véres harcok alatt. A németek azonban nem hagyják magukat és örlik a francia támadókat.

A Balkánon minden csendes, de Sarail ur hirdeti, hogy offenzívára készül.

A törökök egyes helyeken szépen haladnak, például Perzsiában Kermansah-tól 60 kilométerre jutottak északkeletre; Mus és Bitlisz környékén is előnyomultak s a tengerparti orosz offenzívát körülbelül megállították.

A szueci csatorna előtt Katia oázisról 14000 török előnyomult az angolok ellen és nagy a riadalom e miatt az angolok körében, mert a szueci-csatornát féltik legjobban. Félnek a Zeppelinektől is, a melyek Anglia partjait pusztítják.

Hirek és vegyesek.

Egy szeles alkonyatkor

felkeresett ismét a régi vendégem. Szomoru és hangtalan látogató ez: az első, fázó, őszi érzés. Eljön minden évben, mikor a nyár belefárad extázisába, lopva surran be hozzám, mintha tudná, milyen szorongva várom és mennyire szeretném elodázni a látogatását.

Nagyon korán jött ezidén. Egyedül talált a terrazonon, amint köpenybe burkolózva néztem a már vénülő nyarat: a fák hajlását a szélben, a szürke felhők lomha útját és a letépett levelek riadt, célátalan keringését. A napfény bágyadt volt és vörhenyes, mintha gyászfátyolon szűrődött volna keresztül. Ekkor jött némán, hűvösen és láthatatlanul. Közel húzódott hozzám, fölém hajolt és leborított színtelen, nyirkos fátyolával. A fátyolon keresztül egyszerre megsápadt a nyár, egyszerre messziről, bizonytalanul és foszlottan pislogtak felém a hajdan tobbzódó színek, a hajdan izzó fényáradat. Egyszerre hetekké nőtt az a néhány nap, amely alatt a július ebbe az ernyedt kora őszbe lankadt. Ilyenkor az első őszi érzés látogatásán tegnapról máig is oly hosszú az idő és az ember már a tegnapi is azt mondja, hogy: múlt. Múlt, amely fáj most egy kicsit, mert csak volt és mert utána a holnap egy unott, ködös végtelenség, amelyből hívón nem intetet semmi.

Nem, nem akartam hinni a korai látogatómnak, fellázdattam ellene. Meg akar csinálni,

ha eljött az első szeles alkonyattal. Augusztus van még, élni, lángolni kellene a nyárnak. Lehetetlen, hogy már halálán volna. És elindultam a kisváros utcáin, hogy keressem a nyarat.

Kedvetlen, kilátástalan ut volt, az első őszi tétovázás. A szeles este hatása alatt borús és csüggedt volt a város. Mintha itt minden megadta volna magát az augusztusi didergő estének. Mintha senki sem kapaszkodnék itt a pazar, fiatal tegnapha, mintha senkisésem vágyódnék arra, hogy széppé tegye a holnapot, csak élt, erőtlen közönynyel a jelenben. Az emberek lehajtott fejjel lézengtek hazafelé, a lépésük őszi, tompa visszhanggal kopogott a kövön. A szél felkavarta előttük a szürke port és hozzájuk csapott egy-egy tépett levelet.

Bejártam a város utcáit a nyár után és mindenütt őszre találtam. Megláltam mindent, amit eddig eltakart a júliusi fény: vágyakat, amelyek csak egyet lobbantak, féltéken, terveket, amelyek pártában maradtak és elszurkultek, küzdelmeket, amelyeknek lendülete kicsinyessé és sekélylyé simult a kezdet kezdetén, szerelmeket, amelyek csak tegnap születtek és a tüzük ma már egy halvány mécsesé. Megláltam az első szál szürke haját fiatal férfiak fején és a rejtőző szárkalábakat fiatal asszonyok szeme szögletében. És beláttam, hogy a vendégem ide nem jött korán, hogy augusztusban is otthon van már itten, a korászók kisvárosában.

Nem kerestem már a nyarat: visszafordultam. Csak mint egy halkuló csengés, bántott a kérdés ezen az estén: miért van ez így? A kérdést ellebbentette a szél, vitte magával. Nem kaptam és nem is vártam rá feleletet. Itt és ilyenkor talán már fáradt az ember ahhoz is, hogy feleletre várjon. X.

Személyi hír. *Kubinyi Géza* főispán az elmúlt hét szerdáján Rimaszombatban tartózkodott. E hét héttől részt vesz a közg. bizottsági ülésen s innen Budapestre utazik.

Kitüntetett gömői főpap. A hivatalos lap vasárnapi száma egy bennünket közelről érdeklő legfelsőbb kéziratot közöl, mely arról szól, hogy ő Felsője a vallás és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Dittel István* rozsnói székesegyházi kanonok, rozsnói főesperes plébánosnak a Szent Benedekről nevezett esztergomi *czimzetes apálságot* adományozta. A magas kitüntetés a rozsnói egyházmegye egyik legrokonszenvesebb tagját érte, aki ugyanis mint buzgó és kiváló egyházi férfiú s úgy is mint a vármegye közügyei iránt lelkesen érdeklődő egyén, megyeszerte köztiszteletnek és szeretetnek örvend.

Főorvosi kinevezés. Dr. *Pastemic Jenő* segédorvos, aki egy vörös-keresztos tábori kórháznál teljesít szolgálatot, soron kívül népfőlkelő főorvossá nevezetett ki.

Eljegyzés. Dr. *Szabó-Patay József* muzemőr, a budapesti Zita-kórház jeles bakterologusa, *Szabó József* mészáros polgártársunk kiváló fia, Budapesten eljegyezte folyó hó 6-án *Szombathy Lucy*t, *Szombathy Kálmán* ékszergyáros bájos leányát.

Vaskereszt. A király megengedte, hogy *Schmidbacher József* 25. gy.-e.-beli ezredes és *Verebelyi Marzsó* Tibor 34. gy.-e.-beli alezredes és *Kirsch Miksa* 5. gy.-e.-beli őrnagy a vasleereszt II. osztályát elfogadhassák.

Katonai kinevezés. *Bronts Győző* volt hadnagy a m. kir. 16. honvéd pótzászlóaljnál a háboru tartamára népfőlkelő hadnagygyá nevezetett ki.

Signum laudis kapott vitéz magatartásáért *Premuda János* 25. gyalogezredbeli százados.

Katonai előléptetések. Dr. *Veres Andor* városunkbeli ügyvéd, tart. hadnagy, — *Róth Ignác* helybeli vaskereskedő fia — főhadnaggyá lett előléptetve. — *Veres Gyula* pedig hadapródjelöltté lépett elő s a 29-ik honvéd népfőlkelő zászlóalj ezredtörzs távbeszélő osztágának parancsnokává nevezetett ki.

Áthelyezés. A 80 ik cs. és kir. gyalogezred orvos-főnöke: dr. *Lauterstein Dávid* ezred orvos áthelyeztetett Csehországba, Pardubitzba az ottani katonai kórház vezetőjévé, s helyébe dr. *Austerlitz Vilmos* népfőlkelő főorvos, ki eddig Osgyánban végezte az orvosi teendőket, osztott be itteni orvostönnökként.

Ideiglenes áthelyezés. *Pöcher Gyula* százados, az itteni menteleposztály közszeretnek örvendő parancsnoka ideiglenesen áthelyeztetett a mezőhegyesi méneshez osztályparancsnokként. A további intézkedésig az itteni menteleposztály parancsnoki teendőinek ellátására *Debreczenből Rajky Jenő* százados lett áthelyezve.

Vitézségi érmek a 16-ik honvédgyalogezredben. Az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásáért az I. oszt. vitézségi érem adományoztatott a 16. honvédgyalogezredben: *Pál István* őrmesternek, az ellenség előtt elesett *Zwara Zsigmond*, *Márcsek János* és *Previz János* honvédeknek. A 2-ik osztályu ezüst vitézségi érmet kapták *Kohn Emil* őrvezető, *Lantos Lajos* honvéd, *Mustó Ferencz*, *Czizmár Gábor*, *Pásztor János*, *Megyesi Sándor*, *Juhász János* honvédek, *Kartik Pál*, *Radi Ferencz* szakaszvezetők, *Lászlók Ferencz*, *Lőrincz József*, *Varga József*, *Varga János* tizedesek, *Haász Pál*, *Szábal János* őrvezetők, az ellenség előtt elesett *Balla János*, *Hancz Tamás* honvédek, továbbá *Józsa Lajos* őrvezető, *Porotka József* honvéd, az ellenség előtt elesett *Márcsek János* honvéd, továbbá *Csurja János*, *Balecz István* honvédek, *Kozma Pál* őrvezető, *Csorba János*, *Bartos György*, *Balla János*, *Kovács Antal*, *Vaskó Imre*, *Gyuricz János*, *Lucza Pál* honvédek, *Lőrinesik András*, *Janovecz Lajos* őrvezetők, *Demeter Pál*, *Magyar János*, *Petyko Pál*, *Gajdár Bertalan*, *Horváth József*, *Prissin György*, *Tözsér Gábor*, *Bálon János*, *Kácsári József*, *Halay János*, *Kónacs János*, *Panják István*, *Trepí János*, *Hasom Pál*, *Dobroczi János*, *Gondék János*, *Szöllősi József*, *Lentworszki István*, *Kálmán Sándor*, *Szücs Áron*, *Szvoreny András*, *Molnár József*, *Kacsany János*, *Bakos István*, *Pécsi István* honvédek, *Konya Abel*, *Mertz György*, *Neszelean Gábor*, *Faur László*, *Kozonák Oszkár* népfőlkélok, *Könnü István* szakaszvezető.

LÉVAI IZSÓ Vármegyénk és városunk határain messze túl terjedő vidéken ismert, páratlan szorgalmu és kiváló kereskedelmi szakértelemmel bíró, széles körökben kedvelt alakja közéletünknek — hunyt el folyó hó 8-án váratlanul. *Lévai Izsó* könyv- és papirkereskedő, a „Gömöri Ujság” megalapító tulajdonosa és szerkesztője 7-én reggel Putnokra utazott az országos vásárra, ott hirtelen rosszul lett s a szállodában csakhamar eszméletét veszítve — 8-án reggel 1/26 órakor befejezte rendkívül munkás és sikereiben gazdag földi pályafutását. Kevesen dicsekedhetek olyan változatos és a sors által előnyösen támogatott multtal, mint a még korán elköltözött *Lévai Izsó*; mert hiszen csak 46 éves volt s fiatal korától kezdve szakadatlan munkásságával, igazi selfmademan-ként emelkedett arra a polczra, melyen társadalmi és közéleti megbecsülés, rokonszeny és tisztelet övezte őt. Azt a nagy ambícióval megszerzett általános jó indulatot, melyet magának a kereskedelmi és közélet terén biztosított, igyekezett meghálálni az embereknek azzal is, hogy mindenkivel szemben páratlanul előzékeny, figyelmes és szolgálatkész volt s boldognak érezte magát, ha valakinek — különösen jó embereinek — vágyát elleshette, kívánságát teljesíthette vagy készséges szolgálatával hasznára lehetett. Az a széleskörű üzleti és más társadalmi, egyleti, egyházi stb. tevékenység, melyet 22 év óta városunkban kifejtett, minden téren eredményes volt. Mint nagyváradi származású — iskoláit és tanonezéveit is ott töltötte, egészen fiatal ember jött ide, átvette 1894-ben a régi jóhírű *Kármán-féle* könyvkereskedést, melyet aztán nagy lendülettel, lankadást nem ismerő buzgó tevékenységgel, erős akarattal és alapos rátermettséggel fejlesztett hatalmas arányúvá, könyvnyomdát, könyvkötészetet létesített, majd néhány év előtt megalapította a „Gömöri Ujság”-ot, vállalkozott a legnagyobb szakértelmet igénylő munkákra, reggeltől — napestig szüntelen és megállás nélkül dolgozott s mindig újabb és újabb vállalkozásokon törte fejét, keresztülvitte minden tervét, szóval kereskedelmi téren nagy koncepczióju egyéniség volt, kit azonban sohasem vezetett a rideg üzleti szellem, hanem minden tevékenységén meglátszott az ész munkája mellett a szívjóság, a méltányosság, igazságszeretet és sok sok embernek boldogulását mozdította elő nemes szívvel, jóindulattal, irigység és hátsó gondola-

tok nélkül. Óriási méretű üzleti elfoglaltsága mellett ott láttuk őt mindenütt, hová a tiszteség vagy kötelesség szólította. Gömör-Kishont vármegye törvényhatóságának és Rimaszombat r. t. város képviselőtestületének tagja volt, az izr. egyház pénztárnoka, a temetkezési egyesület előljárósági tagja, az ipariskolai felügyelőségnek munkás tagja volt. A Polgári Olvasókör, az Otthon társaskör, az ipartestületi nyugdíjintézet választmányában helyet foglalt. A gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank, a Kereskedelmi Részvénytársaság, a feledi és ajnácskői takarékpénztárak igazgatósági tagja volt. Gömörmegye naptárát éveken át összeállította. Sokat — nagyon sokat vállalt magára, de munkaerejében bizakodva, szervezete ellentálló képességét tulbecsülve, igyekezett minden tekintetben megfelelni a vállalt feladatának, mely törekvése közben otthon boldog családi körében megpihenve, sokszor kifejezést adott a megelégedés és a büszkeség érzetének, mely az elért szép eredmények nyomán fakadt s szívét betöltötte. — Családjáért igaz szeretettel rajongott s 21 éves családi élete valóban boldog, verőfényes volt. A tömördek munka, a szinte hajszolt fáradozás azonban korán megőrölte testi szervezetét. — Utóbbi időben mindinkább látható volt a kifáradás, de a sok komoly intelem ellenére is tovább és mindig tovább küzdött... Mintegy 2 hónap előtt hat hétre Balatonfüredre ment, honnan felüdülve tért haza, azonban újra neki-látott a nehéz munkának s ez végzetes következményekkel járt. Folyó hó 7-én reggel üzleti ügyben Putnokra utazott, hol alig érkezett be a vasuti állomástól, rosszul lett és daczára a putnoki orvosok odaadó gondos ápolásának s a telefon hívásra odasielő rimaszombati orvosok, felesége és leánya gondozásának, eszméletét vissza nem nyerve, 8-án reggel 1/26 kor meghalt sógora: dr. *Kármán Aladár* karjai között.

Halálának híre messze vidéken, de különösen városunkban és Putnokon, hol jól ismerték, mély megrendülést keltett s őszinte, igaz részvétet váltott ki. — Kedden folyó hó 8-án délután a hült tetemetek Putnok zsidóságának nagy részvéte mellett kísérték ki a vasuti állomásra; a hívek *Tannenbaum* főrabbi, *Szoffer Jenő* hitközségi és *Weinberger* temetk. egyleti elnök vezetésével maguk vitték ki, az üzleteket bezárták s megadták mindazt a tiszteletet, mi csak kivételes esetekben jár a vallásos szokások szerint.

Folyó hó 9-én délelőtt érkeztek ide a hült tetemek s délután 3 órakor volt a temetés imponáns részvét mellett. Városunk színe-java eljött, hogy a végtisztességet megadja az elhunyt-nak, ott voltak a vármegye, város notabilitásai, köztük *Farkas Zoltán* országgyűlési képviselő, *Lukács Géza* alispán, dr. *Kovács László* polgármester, *Kolbay Sándor* törvényszéki elnök, *Széman Endre* pápai prelátus, *Gyürky Pál* főesperes, *Simon Mihály* ref. lelkész, *Máriássy László* árvaszéki elnök, dr. *Meskó Miklós* vármegyei főorvos, a hivatalfőnökök, tisztviselők, ügyvédi, orvosi, tanári kar stb. stb., kik a család és az elhunyt iránt érzett részvétüknek megjelenésükkel is kifejezést adni kívántak. Az ipartestület — élén id. *Rábely Miklóssal* és *Szabó Józseffel* — zászló alatt vonult ki a temetésre. *Singer Rezső* főrabbi megható beszédben méltatta az elhunyt munkásságát, harmonikus családi életét és fáradhatlan működésével elért szép eredményt. A temetőben ismét rövid szavakkal bucsuztatta el az elhunytat, kit özvegyén: *Kármán Idán* kívül *Irmus, Jenő, Pista* és *Ilonka* nevű gyermekei siratnak kiterjedt rokonsággal együtt.

A család a következő gyászjelentést adta ki: „Özv. *Lévai Izsóné* szül. *Kármán Ida* a maga és gyermekei: *Irmus, Jenő, Pista* és *Ilonka*, valamint alanti rokonai nevében fájdalomtelt szívvel jelenti, hogy felejthetetlen férje, a szerető gondos családapa, jószágos lelkű rokon: *Lévai Izsó* könyv- és papirkereskedő, Gömör-Kishont vármegye törvényhatóságának és Rimaszombat város képviselő testületének tagja, a „Gömöri Ujság” tulajdonosa és szerkesztője, a Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank s több pénzintézet igazgatósági tagja stb. stb. f. hó 8-ikán reggel 5 1/2 órakor páratlanul tevékeny és áldásos életének 46 ik évében, boldog házassága 22-ik évében Putnokon váratlanul elhunyt. — Hült tetemeit Rimaszombatban a gyászházól f. hó 9-én d. u. 3 órakor kísérik

utolsó útjára az izr. temetőbe. — Legyen emléke örökké áldott és siri nyugalma zavartalan! — Rimaszombat, 1916. augusztus 8. — Testvérei: *Lévai Márton* nejevel és családjával. *Weisz Samuné* férjével és családjával. *Lehovits Miksáné* férjével és családjával. *özv. Kádár Béláné* családjával. *Velkovits Farkasné* férjével és családjával. — Sógornai és sógornói: *Dr. Kármán Aladár* családjával. *özv. Dr. Kármán Zoltán* családjával. *Lővi Mórné* családjával. *Falvi Jenő* családjával.

Halálozások. Az itteni kir. törvényszéknél mint telekkönyvvezető hosszú időn át működött *Stubenfall Kálmán*, ki néhány év óta nyugalomban élt, s még csak néhány hét előtt is kellemes napokat töltött városunkban, folyó hó 7-én 61 éves korában, boldog házassága 30-ik évében Kőhegyen hirtelen elhunyt. Halálát özvegyén: szül. *Molnár Márián* kívül fia: dr. *Stubenfall Gyula* és kiterjedt rokonság gyászolja. Hült tetemeit Liskára szállították s ott helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra.

Rohók Pál rimatamásfalvai kisbirtokos folyó hó 5-én 63 éves korában meghalt. Folyó hó 7-én temették el nagy részvét mellett.

Percsep Salamon brodyi származású, városunkba menekült szülők gyermeke, Kosinor Vilmos helybeli szállodatulajdonos unokaöccse folyó hó 9-én 15 éves korában itt elhunyt. F. hó 11-én temették.

Hősi halál. *Komjáthy Zoltán* joghallgató, a 65 ik közös gyalogezred kadett aspirantja, gimnáziumunk volt kiváló növendéke, néhai *Komjáthy István* zsiپی ref. lelkész nagy reményekre jogosító fia — mint lapunkat értesítik — a Koropiec szakaszon vívott kemény küzdelmekben augusztus hó 2-án ellenséges golyótól találva, hősi halált halt. A szomorú hírt Tóth Géza hadnagy, századparancsnok közölte a megboldogult ifjú hős édes anyjával.

A vak katonáknak. Dr. *Jarmatky Sándor* tart. huszárhadnagy, a vármegye területén működő hadifogolyügyeleti tiszt, tekintettel azon körülményre, hogy a vármegye részéről szíves vendégszeretetet élvez, lakáspénzét a *Lukács Gézáné* alispánné által vezetett s a vak katonák segélyezését célzó akció javára ajánlotta fel s ennek első részlete fejében 50 koronát adott át. *Lukács Gézáné* alispánné ezton is hálásan nyugtazza a nemes adományt.

Üdvözlét a harcterről. A „Gömör-Kishont” útján a keleti harcterről sok szívélyes üdvözlét küldenek a következő gömöri fiúk: *Kovács Sándor* tizedes Rimaszombat, *Benedikt János* tizedes Csetnek, *Rentka Géza* Rimaszombat, *Kluka Lajos* főtüzér Forgácsfalva, *Steniczki István*, *Dovala András* főtüzér Nyustya.

Hírek orosz fogságba jutott katonáinktól. A kassai 5 ik honvédbuszár ezrednél szolgáló gömöriek, akik mult hó 7-én orosz fogságba jutottak: *Márióssy László*, *Hegyessy István*, *Ragályi Gyula* és *Ferencz, Darvas Pál* legutóbb Pensából levelezőlapon értesítették hozzátartozóikat. Mindnyájan egészségesek és utban vannak Irkutsk felé, valószínűleg ott fogják internálni őket. — Itt említjük meg, hogy az északi harctéren orosz fogságba esett *Dráskóczy László* honvédtüzér zászlós.

Ménselajezés. A helybeli m. kir. áll. méntelepen a ménselajezés f. hó 7-én délelőtt ment végbe. A hivatalos aktuson a földművelésügyi miniszter képviselőjében báró *Jesczenszky Károly* min. oszt. tan. vett részt s a debreczeni méntelep parancsnokság képviselőjében *Perczel Dénes* alezredes volt jelen. A borsodi lótenyésztési intézményt *Miklós Ödön* nyug. államtitkár, a nógrádit báró *Buttler* elnök, a gömörit *Fodor Jenő* gazd. egyleti titkár és *Hanvay József* képviselték. Az itteni méntelep most ide vezényelt id. parancsnoka *Rajki Jenő* százados és *Farkas László* főállatorvos is részt vett a selajezésen.

Orosz fogságból. A Pesti Hirlap útján Nerechta orosz városból küldi üdvözlét: *Koltársik Géza* honvédtiszt Sajógyömöről, *Zsanda Dezső* pelsőczy, *Sztarna Géza* roznnyói és *Strüchel Jenő* pohorellavasgyári hadspród s *Chlebus Pál* lehelfalvai hadspródfelölt.

Színházi szerződötetés. *Molnár Jánost* és *Nádassy Miezit*, akik már két ízben voltak *Farkas Mihály* társulatával városunkban s akiket az itteni színházlátogató közönség mindkét

alkalommal kedvenceivé avatott, mint örömmel értesülünk, az őszi szezontól kezdve a győri színház szerződötette.

„A Társaság.” Bájos mosolygó cím lappal, érdekesnél érdekesebb képekkel és szövegrészben is elsőrangú tartalommal jelent meg „A Társaság” e heti új száma. Novellát *Parfume inconnu* címmel *Ujhelyi Nándor* írt és egy hosszabb fordított elbeszélés közlését kezdte meg *Zsoldos Benő*, *Körmeny Viktor* és *Bors László* tárcaíai. *Fligl József*nek a cigarettáról szóló cikke és *Csillay Kálmán* *Tolsztoj* fordítása egészíti ki a szép szám tartalmát. Verset ezuttal *Eötvös Idától* és *Gál Istvántól*, lapunk szerkesztőjétől közöl „A Társaság”, melynek előfizetési ára egész évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 korona. Kívánatra mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, Dunapalota szálloda.

Népfőlkelő bemutató tervezet. A hivatalos lap közli az aug. 29.—szept. 21-ig tartó népfőlkelő bemutató tervezetét: Auguszt. 29-én *Dobsinán*, 30-án, szept. 1. 2-án *Rozsnnyón*, 4-én *Nagyroczén*, 5., 6., 7-én *Jolsván*, 9-én *Ratkón*, 11., 12-én *Tornalján*, 13. 14-én *Putnokon*, 15., 16., 18-án *Nyustján*, 19-én *Rimaszombatban* 20—21-én *Helpán*, augusztus 29., 30., 31-ikén *Eleden* lesz a sorozás.

„Lányok staniolt adjatok.” A *Lukács Margitka* vezetése alatt álló kedves és nemes mozgalom ezen a héten ismét szép eredményeket produkált. Mig a mult héten többnyire asszonyok összegyűjtött stanioltját hozta a posta, ezuttal a lányok gárdája tett ki magáért. Az eddigi eredmény 5 kg. és 970 gr. staniol, ami máris szép súly és a csillagó, könynyü papírok egész halmazát jelenti. E héten a következő küldemények érkeztek: *Tomcsányi Mariska* Budapest 50 gr., *Névtelenül* 1 kg. 100 gr., *Dániel Juliska* 550 gr., *Juraskó Gabi* és *Aranka* 1 kg., *Spéczián Dezsóné* Rimabrézó 250 gr., *Urszinyi Annuska* és *Sári Putnok* 150 gr., *Lipták Honka* Vecseklő (Nógrádm.) 600 gr.

Községi polgári fiu- és leányiskola Poprádon, a Magas-Tátra alján. — Orvosilag ajánlott hely. — Tanulók német családoknál olcsón elhelyezhetők. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

7—8 **Horn József**, igazgató.

A Rimaszombati Konzervgyár Részvénytársaság vásárol minden mennyiségben: kerti számócsát, erdei számócsát, szedret, máluát, almát, aranyalmát, körtét, ringlót, zöld diót, szilvát, dinnyét, somot, vörös áfonyát, fekete áfonyát, csipkebogyót, továbbá gombát, zöld és viaszkabot, sárgarépat, petrezselymet, vöröshagymát, zellert, paradicsomot és mézet.

Ajánlatok a gyár gazgatóságához küldendők, egyéb megkeresésekre telefonon vagy levélben a konzervgyár igazgatósága azonnal válaszol.

10—

A kerületi Munkásbiztosító pénztár igazgatóságának folyó hó 9-én idb. *Rábelly Miklós* elnöklése mellett tartott ülésén *Molnár Lajos* igazgató előterjesztette a háboru után a rokkantak, hadi betegek, anyaság és csecsemő védelem, üdülő ipartelepek s a pályaválasztás érdekében teendő intézkedésekre vonatkozó, nagy gonddal megszerkesztett elaboratumát, melyet, miután a társadalommal szoros összefüggésben van s emellett a munkásbiztosító intézkedésével is kapcsolatban áll, annak idején részletesen ismertetni fogjuk.

FELHIVÁS! Tekintettel a folyton emelkedő szövetárakra, felhívom t. vevőimet, hogy téli ruhaszükségletét saját érdekében már most rendelje meg, mivel munkáshiány következtében az őszi idő beálltával nem leszek abban a helyzetben, hogy tömeges rendeléseket idejében elkészíthessek.

2—4 **Tisztelettel:**
JÓZSA A. uriszabó Rimaszombat. Katonai cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása.

Apolló-színház. Mult vasárnap a „Mirezervistáink” címmel gyönyörű filmet mutatott be változatos, szép kíséző műsorral, kibővített zenekarral az Apolló színház tulajdonosa. Nagy közönség gyönyörködött a vonzó műsorban. Szerdán a „Judás” című szintén igen szép film került bemutatásra.

Helyesbítés. Lapunk 28-dik számában, a hol *Hevessy Bertalan* megyebizottsági tag azon igen szép indítványával foglalkoztunk, mellyel Gróf *Andrássy Dénes* és fenkölt szellemű neje: *Franecziska* grófné fejedelmi alapítványai és adományaival tett áldott emléket megörökíteni célozta, a nagyobb alapítványok és adományok sorozatában fel volt említve, miszerint a jólétszi ágost. hitv. evang. leányegyházi iskolája céljaira, az áldott emlékü grófi pártól, 6000 korona segélyt kapott. Ez az adat azonban téves, mert a mint illetékes helyről vettük, a fent jelzett egyház nem 6, de 4000 korona segélyt kapott. A hiba, *Sulyovszky István* nyug. uradalmi kormányzó által kiadott kimutatásba, beirási tevédeésből származott s ezt ezennel készséggel helyesbítjük.

A Péter-Pál napi vörös-keresztes gyűjtés. *Kubinyi Géza* főispán hivatalához az elmúlt héten a következő adományok érkeztek: Ref. egyház *Kelemér* (ujabb) 15.40, összes gyűjtése 21.40, Ref. egyház *Rimaszécs* (ujabb) 15.48, összes gyűjtése 25.48, *Tornaljai vörös kereszt* gyűjtése (ujabban) 19.58, összes gyűjtése 4259 kor. 42 fillér, a *roznnyói járás* gyűjtése 487 kor. 39 fill., a *dobsinai ág. ev. egyház* 100, Ref. egyház *Zubogy* 8, Ref. egyház *Berzété* 18, Ref. egyház *Zádorfala* 12.90, Ref. egyház *Zehherje* 19.76. Ezzel a vármegyei gyűjtés befejeztetvén, a vármegyében a következő eredményt járt: összes gyűjtés 24654 kor. 93 fillér, ebből a főispáni hivatalhoz 22116 kor. 89 fillér lett betérjesztve, a többi közvetlenül a vörös kereszt egylet központi pénztárához küldetett.

A roznnyói kath. főgimnázium értesítője. A lefolyt tanévről egy 62 oldalas csinos füzetben számol be *Kiss Kolos Jenő*, a roznnyói kath. főgimnázium jeles igazgatója. A vezető helyén az igazgatónak 1916. május 1-én tartott kárpátünnepélyen elmondott lendületes, szép ünnepi beszédét találjuk. A tanári kar névsorának közlése után az iskolának a háboruval kapcsolatos munkásságáról emlékezik meg az értesítő, majd a békés belső munkásságról referál (tanári változások, értekezletek, alapítványok, látogatások, vallásérkölcsei, egészségügyi állapot stb. stb.) — A tanárok hivatásbeli és magánmunkásságáról, a szertárak állapotáról, az ifjuság munkásságáról találunk részletes közléseket. Hadi érettségi bizonyítványt kaptak heten és pedig *Ferencz István* és *Till Sándor* jelesen érettek. A 8 többi érettségit tett ifju közül *Abonyi István* és *Dittmayer István* jelesen érettek. A növendékek közül jeles osztályzatot kaptak: *Schramló Róbert*, *Szöllős Gyula*, *Truskovszky László*, *Vojdcsék István I. oszt.*, *Babiák Viktor*, *Duzsik István II. oszt.*, *Sztanik Ervin*, *Turcsányi Béla* és *Zombory János III. oszt.*, *Berez Béla*, *Fejes János*, *Rege Béla* és *Salamon László IV. oszt.*, *Blaskó Lipót*, *Gáspár László V. oszt.*, *Dóra József*, *Kosztin István*, *Seress Dezső* és *Wagner Antal VI. oszt.*, *Schuster József VII. oszt.*, végül *Dittmayer István* papnövendék rendes, *Spissák József* magántan. papnövendék VIII. oszt. Önképzőkör, zenekör, tornakör működött az iskolában, melynek 247 növendéke volt a lefolyt tanévben. Még a statisztikai adatokat találjuk a gondosan összeállított értesítőben, mely a „Sajóvidék” könyvnyomdájából került ki.

Halálos lövés. A feledi kir. járásbíróság irodatisztje: *Betlér Géza* f. hó 7-én Gömör péterfalára lett kiküldve hivatalosan több végrehajtás eszközlése céljából. A falun áthaladva egy kutya támadta meg, mire a végrehajtó revolverét kirántotta s a kutyát le akarta löni. Közben odaért a kutya gazdája: *Pelle István* kiskovács és megfenyegette a hivatalos közeget, hogy kutyáját ne merészelje bántani. *Betlér Géza* erre a forgópisztolyt zsebre akarta tenni, azonban a fegyver véletlenül elsült s a szemben álló *Pelle István* hasába furódott a löveg. — A súlyosan sérültet beszállították a helybeli közkórházba, hol csakhamar kiszenvedett. Az esetet bejelentették a bíróságnak, mely a vizsgálatot nyomban megindította s a hullát folyó hó 9-én felboncolták az orvosok: dr. *Zehery István* főorvos, kir. törvényszéki orvos és dr. *Fuchs Izó* közkórházi h. osztályvezető orvos. A vizsgálat folyamatban van.

Adományok. A „Vörös kereszt” egyesület javára ujabban vettük és hálás köszönettel nyugtazzuk a következő szíves adományokat:

Pénzbéliek: Csapó Lajos városi pénztárnok gyűjtése 40 kor. 72 fill. **Koszorumegegyezés** Manczel Józsefné uhrini Kovách Erzsébet emlékezetére Kalla Mihályné és dr. Wallentinyi Dezsőné 20 korona. — **Névnapmegegyezés** Széplaky Lajos és neje 20 korona.

Természetben: Demenkos Pálné (Harmacz) 12 drb tojás, Csernok Jánosné (Csiz) 16 drb tojás, Gerta Pálné (Likér) 10 drb tojás. Hálás köszönettel nyugtázza *az elnökség.*

CSARNOK.

Az Iluska katonája.

— Irta: LENGYEL GYULA. —

I.

Levelt kaptam. Fájó szívű édesanyám írta. Az írás itt-ott elmosódott a könnyektől, a mint írta:

„Édes fiam! A nagyobbik öcséd újra ott van — immár harmadszor — a veszedelemben. Csak annyit írt: újra kezdjük a bált. Azt sem tudom merre van. Keletnek, nyugatnak, délnek küldjem-e hozzá imádságos sóhajomásom? Édes fiam, de sokat kell szenvedni most az édes anyának!

A legkisebb öcséd, az én erőskarú, szelid, jó fiam is, itt hagyott bennünket. Elment ő is pünkösdi szombatján katonának. Törődött édesapáddal úgy maradtunk itt magunkra, mint a megszedett szőlőtöke. Üres a ház, üres az udvar. Egymásra se mertünk nézni, mert fojtogat a sirás. Édes gyermekeim, csak még egyszer ölelhetnélek benneteket — szép három fiam — a fájó szívemre . . . De kitudja, megérem-e még én azt?

Édesapád is egész nap szóval. Étvágya sincsen. Csak eltolja magát az ételt azzal: nem kell, nem esik jól, hátha *nekik* sincsen. Nénéd is olyan, mint az alvajáró. Dolgos két keze meg-megáll a munkában s fölshajt: Istenem, csak már vége volna ennek a gyötrődésnek!

Édes fiam, hozd el hozzánk, haza, — hiszen itt van az igazi otthonotok — a kis Iluskát is. Az ő nevető kék szeme, édes kacagása, talán megennyhíti a szívünk fájdalmát. Aztán jó lesz neki is onnan faluról egy kicsit a városhoz szokni.

A kis unokáimat csókold meg helyettem. Szeretettel ölelve mindnyájukat és Iluskával vár: *szomorú édesanyád.*“

Néhány nap múlva már a szép Rimavölgyén ballagott velünk a vonat. A vasut mentén rendekben száradt a kövér széna. A kukoriczásokban ingvállra vetkőzött asszonyok kapálgattak. Az utak mellett legelésző libák mellett kurtaszoknyás leánykák játszadoztak. A júniusi meleg nap mosolygott le a tisztavízű Rima völgyére.

A felvidéki kis város utcáján haladtunk kis leánnyal a város közepe felé. Szembe jött reánk egy század katoná. Gyakorlatról jöttek hazafelé. Fáradt, poros arcukon le-le siklott egy-egy izzadságcsepp. A tisztek is egykedvűen meneteltek. A járda szélén három nagyobb leányka állt mellettünk. Suttogó beszédjük hozzánk hallatszott:

— Az édes hadnagyom... A cukros zászlós... Az a feketebajszu önkéntes... Oh be szeretném megcsókolni...

Két tíz tizenegy esztendő, fehér csipkekalapos leányka ért hozzánk. Kis leányom érdeklődve nézte őket, míg meg nem szólalt az egyik:

— Te Mili, úgy fáj a szívem, még ma nem láttam a katonát.

Félve szoritottam meg kis leányom kezét s csöndesen mondtam magamban:

— Ne, ezt a városi életet ne szokd meg sohase, Iluskám.

II.

Ugy vagyok néha, hogy elővesz a honvágy. Nem tudok gyönyörködni a csendes vízű Boldvára boruló árnyékos erdőben. A csendes szélben bólingató kalászkok is hiába integetnek tőlem. Haza vágyom. Olyankor nem nyugtat meg más, csak az édesanyám csókja. A múlt héten is így voltam éppen. Letettem a tollat egy kicsit pihenni s hazasiettem.

Othon csukva volt az ajtó. Kisétáltam szetteim után a tanyára. Árnyékos fűzfák alatt

vezetett az utam. A ráboruló lombok alatt sietve, csobogva igyekezett a város felé a Temető-patak. A tanyai kut mellett békésen kérődztek az ökrök. A patak felől csengő kacagás hangzott felém. Megismertem a kisleányom hangját. Csöndesen huzódtam egy nagy fűzfa mellé. — Édesanyám sietett felém kitért karokkal s olyan szíve szerint mondogatta, míg összecsókolt: Édes fiam... Isten hozott, édes fiam! Pár pillanat múlva már ketten csókoltak. Iluskám is megismerte a hangom s azon módon meztláb szaladt hozzám. Amint a vizes lábaira néztem, elkezdett mentegetőzni:

— Apukám, ilyen jót még sohase látott. Valami gyönyörűségben ebben a patakban meztláb járkalni.

Megfogta a kezem s odavont a patak partjához. A kristálytisztá vizű patak apró hullámai csobogva siettek tova a színes kavicsokon. Kis leányom lelkesen kérdezte:

— Ugy e hogy gyönyörű? Ugy e még ilyet apukám nem látott?

— Az, gyönyörű! Ilyet apuka még csak ugyan nem látott... De nagymamád látott... mikor édesapád éppen így kacagott, játszott e kis patak medrében, mint most te kis leányom, — mondtam s az Iluskám nevető kék szemére egy hosszat csókoltam.

— Ugy e fiam, olyan itt most is minden, mint gyermekkorodban? — szólalt meg mellettem édesanyám.

— Olyan, csak a fák sokkal nagyobbak, — mondtam.

— Meg mi fáradtunk meg. Öregek lettünk. Nyárban is fehérlük fejünkön az élet hava, — mondta csöndesen édesanyám.

Aztán kart karba öltve, elindultunk a sárguló buzatábla szélén, távollévő szeretteinkről beszélgetve, hazafelé. Iluska a buza szélén szaporá kezekkel gyűjtötte bokráta a szarkaláb kék virágát. A margarettához odasimult kis kezében a földi mogyoró piros virága. Kék szemem versenyét nevetett a buzavirággal, amint kérdezte:

— Hát anyuka hogy van? Mit üzent Gyurka, Böske, Laczkó?

Lassan beszélgetve beértünk a temetőbe. Édesanyám és Iluska előre siettek. Én elmaradtam, a sírok emlékköveit nézegetve. Egyre több és több ismerős névvel találkoztam idekint a temetőben, akiknek arcát már hiába keresem odabent a városban. Jólesik egy-egy gondolatban megemlékezni róluk. Árnyékos fák alatt mind a két nagyapám, nagyanyám pihennek csöndesen. Távolabbról jó öreg tanárom családi kriptája fehérlett felém. Csöndesen, meg-megállva haladtam a régi és új sírok között.

A temető sarkán, díszes sírboltokkal egy sorban, egy csinos kápolna ragadta meg a figyelmemet. Előszövénynyel körülvetett kertje kapuját, két oldalról átölelve tartja két pirosvirágú kuszó rózsát. — A rózsák szirmai a vállamat érintették, amint beléptem a kis kert homokos utjára. Egy díszes kápolna állt előttem. Homlokzatán két összebörölő, színes majolika cizmer. Alatta márványba vésve a következő fölírás:

Margit-kápolna.

A szorgalmas, szerény és igazszívű feleség. A világ egyik legjobb asszonyának, a róm. kat. Munkácsi Sütő Istvánné,

sz. Nagyszalonyai Br. Fischer Margit emlékére építette ev. ref. kereszt. férje. A saját földjén.

Az igaz keresztyéni szeretetben nincs vallás különbség.

Megilletődve kerestem édesanyámat és kis leányomat. Jótávol tőlem apró fekete keresztkekkel jelzett sírok között álltak egymás mellett. Nagyot kerültem s úgy közeledtem hátulról hozzájuk. A katonák temetőjében voltak. Előttük egy egyszerű fekete fakereszten fehérbetűs írás: „Michael Dudás, 19. Jahr. Gest. 1915.“ A sírhant barna göröngyei között ott pihent az Iluskám bokráta. Az egyszerű fakereszt előtt pedig lehajtott fővel imádkozott az ősi kálvínista ivadék, a két református papleány, a nagymama és az unokája.

Az imádság utolsó hangjait még hallottam, amint édesanyám után mondta a kislányom:

— A szabad magyar földben csöndes legyen siri álmod. Ámen.

Iluskám felém fordult s elkezdte magyarázni:

— Enek a szegény katonának a sírján nem volt virág, apukám... Már egy hét óta hordunk rá nagymamával... Ez az én katonám!

Köny szökött szemembe. A temető sarkáról ide világított a Margit-kápolna fehér fala. S nekem úgy tetszett, hogy látom rajta a fölírás arany betűkkel csillogni az alkonyodó napfényben:

— Az igazi keresztyéni szeretetben nincs valláskülömbőség.

*

Kis leányom kérdezősködése riasztott föl gondolataimból:

— Apukám, mi az a Michael? — kérdezte a fölírásra mutatva.

— Mihály, — mondtam.

— Ugy e német volt ez a hős katona?

— Nem az, kis leányom. Szatmármegyei magyar volt. Dudás Mihálynak hívták. Hősi halált halt 19 éves korában.

— Szegény Mihály! — mondta Iluska. — Azért nem volt hát a te sírodon virág, mert magyar létedre németül van a kereszteden az írás... Arról pedig hogy talált volna meg . . . a te szegény . . . magyar édesanyád!

A Gömörm. Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társaság

mély fájdalommal jelenti, hogy egyik legbuzgóbb, páratlanul tevékeny és az intézet érdekeit legnagyobb odaadással támogató **igazgatósági tagja:**

Lévai Izsó ur

folyó hó 8 ikán munkás és áldásos életének 46 ik évében elhunyt.

Rimaszombat, 1916. aug. 10.

Emlékét igaz kegyelettel őrzi az intézet vezetősége!

A Gömörmegyei Kereskedelmi Részvénytársaság Igazgatósága

fájdalomtelt szívvel, mélyen lesújtva jelenti, hogy érdemes és serény, odaadó munkásságával az intézet érdekeit mindig lelkesen támogató **igazgatósági tagja:**

Lévai Izsó ur

folyó hó 8 ikán tevékeny és áldásos életének 46 ik évében váratlanul elhunyt.

Rimaszombat, 1916. aug. 10.

Emlékét őszinte, igaz kegyelettel őrizzük!

Az Ajnácskői Takarékpénztár Részv.-Társ. igazgatósága

mélyen lesújtva, őszinte fájdalommal jelenti, hogy érdemes és páratlanul buzgó, az intézet ügye iránt mindenkor meleg érdeklődést tanúsított **igazgatósági tagja:**

Lévai Izsó ur

folyó hó 8 án tevékeny és fáradhatlan munkássággal töltött életének 46 ik évében váratlanul, rövid szenvedés után elhunyt.

Ajnácskő, 1916. aug. 10.

Őszinte kegyelettel őrizzük meg az idők végeig kedves emléket!

Közgazdaság.

Rekord-termés Bején.

A gazdák az idén általánosan panaszkodnak, hogy a buza nem fizet. Kétségtelen, hogy igen nagy csalódások lesznek a terméshozamoknál. A rozsda az idén igen korán fellépett a buzában s nagy mértékben megtámadta a fiatal gyenge növényt a mi azután a kalász képződésre volt hátrányos befolyással, ez az oka tehát annak, hogy a buza rosszul fizet.

Annál inkább csodálkozhatunk tehát azon as óriási terméshozamon a mit a „Gazdasági Tudósító”-ban a Gömör-kishontvármegyei Gazdasági Egyesület hivatalos közlönyében olvassunk, hogy *Szent-Ivány József földbirtokos bejei gazdaságában egy magyar holdon 12 q 59 kgr. buza, 1 katasztrális holdon pedig 16 q 78 kgramm buza termett, a mely buzának a hektoliter súlya 816 kilogramm.*

Ezen rekordszámba menő termést nem idegen külföldről hozatott buza szolgáltatta, hanem a *Székács-féle nemesített buza 17. számú típusa, mely a magyar buzából lett kitenyésztve.*

Tudvalevő dolog, hogy a rozsda nem minden buzán lép fel egyenlő mértékben. Vannak buzák, buzafajták melyek a rozsdának sikerrel ellentállanak, ilyen a Székács féle nemesített buza is, a mely egyéb értékes jó tulajdonságai mellett nagymértékben rozsda ellentálló. A bejei gazdaságban a nemesített buza az otrokocsi országot mellett volt elvetve, a kik májusban arra kocsiztak, szoknak feltűnhetett, hogy a buzatábla egyik része haragos zöld színű volt, a másik része pedig sárgállott a rozsdától. Amaz volt a nemesített, ez pedig a gazdasági buza.

A rozsda hatása meg is látszott a terméshozamánál, mert a kísérleti parcellaként elvetett gazdasági buza magyar holdankint csak 9 q 10 kgr. ot, kat. holdankint pedig 12 q 13 kilogrammot adott.

A terméstöbblet tehát a *Székács-féle buza javára m. holdankint 3 q 49 kgr., kat. holdankint pedig 4 q 65 kilogramm.*

A bejei gazdaság földes ura ugyan nem szorul arra, hogy az általa bemutatott adatokat tanukkal erősítse, de hát jól tudjuk, hogy akad irigy meg kételkedő, ezek megnyugtatósára tehát ide jegyezzük, hogy a közölt adatok hatósági assisztencia mellett a járási főszolgabíró és körjegyző jelenlétében lettek megállapítva.

A nemesített vetőmagvak alkalmazása által tehát tetemesen lehet a terméseredményeket fokozni. A gazdasági egyesület az elmúlt évben 148 q eredeti Székács féle nemesített vetőmagot osztott szét 9 megyei birtokos között vetőmag termelésre, ennek az utántermésének 50% át tartoznak a gazdasági egyesületnek átadni, a mely újabb kiosztásra kerül.

A gazdasági egyesület az idén már több gazdaságban fogja a nemesített vetőmagot elszaporítani s így rövid idő alatt ugyszólván a megye összes gazdáit *bőtermő rozsdaellentálló* jó minőségű vetőmaggal láthatja el.

A tavalyi termés katonai rekvirálása. Múltán fontos érdekek követelik, hogy a közigazgatási és pénzügyi rekvirálások után is eldugottnak maradt gabona felszínre kerüljön, a honvédelmi miniszter a kormány hozzájárulásával felhatalmazta a katonai parancsnokságokat, hogy mindazokat az 1915. évi termésből származó buza, rozs, kétszeres, zab és mindennemű lisztkészleteket, amelyek a malomokban, köz- és magánraktárakban, a kereskedőknél és üzereknél, valamint a termelőnél találtak és pedig tekintet nélkül arra, hogy a Haditermény R.T. részére lefoglaltattak e, vagy sem, továbbá amelyek a termelőknél a gazdasági és háztartási szükségletekre rendelt szerültek és hatóságilag vizsartartani engedélyezett mennyiségeken felül találtak, a közigazgatási hatóságokkal egyetértőleg közvetlenül a birtokosoknál, esetleg karhatalom alkalmazásával rekvirálhassák. — Irtunk arról, hogy ez a rekvirálás Gömör következő járásában: a feledi, putnoki és tornaljai járásokban kezdetét vette s úgy halljuk, sok helyen meglepő eredménnyel járt.

Drága az új burgonya. A rimaszombati s általában a gömői piaczkon hallatlan árakat kérnek az új burgonyáért, amelynek ára maximálva nincsen s amely így a lelketlen üzérkedésre kitűnő alkalmat ad. Tudunk olyan esetről, hogy 37—40 koronát kértek és — sajnos — adtak az új burgonya métermázsájáért a közel múlt napokban. Tudomására jutott ez a tarthatatlan állapot vármegyénk alispánjának is, aki az elmúlt hét csütörtökjén távirati uton kérte a kormányt arra, hogy a fogyasztó közönség érdekének megvédése céljából az új burgonya árának maximálása érdekében tegyen sürgős intézkedést.

A júniusi ciklon újabb adatai. Legutóbb közöltük, hogy milyen pusztítást tett a június hó 10-iki ciklon a Rimamurány Salgótarjáni vasúti r. t. rimóczi erdőgazdagságnak erdejében. Most arról értesülünk, hogy ez a vihar a Ratkó község tulajdonát képező erdőben is óriási kárt okozott. Hivatalos becslés szerint 2053 K. holdon mintegy 9000 köbméter fatömeget döntött ki, amely Ratkó községnek két évi faszükségletét meghaladja. Az egy évi szükségletnek megfelelő mennyiséget nyilvános árverésen fogja értékesíteni a község. — Ugyancsak a júniusi ciklon pusztításáról értesülünk Nagyrőcze várost illetőleg is, ahol 40 köbméter lucfenyő, 60 köbméter erdőfenyő és 5000—6000 ürméter tűzifa van kidöntve. — A város a szabad kézből való értékesítés engedélyezését kérte a közigazgatási bizottság albizottságától.

A „Gazdasági Tudósító” augusztus elseji száma megjelent a következő tartalommal: „Kísérletek vármegyénkben a Székács féle nemesített buzakkal” című érdekes cikk után a hivatalos rész több közérdekű rendeletet ismertet.

Tanulónak

egy jobb házból való fiu fölvéttetik
BRAUN JENŐ vaskereskedésében.

Fábián Gusztávné

miskolczi női szabászati és varró-
tanintézete Szemere-utca 2. sz.

Alólírott tisztelettel értesitem Rimaszombati és vidéke n. é. hölgyközönségét, hogy egy külön bérelt helyiségben egy **két hónapig terjedő időre** varró- és szabászati tanfolyamot létesítek.

Ezen iskolában úgy leánykák, mint felnőtt hölgyek a női szabászat és varrásban teljes kiképzést nyernek. Előjegyzetek lakásomra, Miskolcz, Szemere utca 2. alá intézendők. — Nagybecsü bizalmukat kérve vagyok teljes tisztelettel:

FÁBIÁN GUSZTÁVNÉ.
Az idény alatt ruhavarrást elvállalok

Rimaszombati gépgyár és öntöde

ELFOGAD mindennemű gazdasági és egyéb gépek javítását. Előnyös árban szállít készleten levő **benzin- és nyersolajmotorokat, 3-6 cséplőket, kazalozókat és szőlőpréseket**, ugyszintén egy használt — teljesen kijavított — 6 HP. Máv. **gőzcséplőkészletet.** — **ELVÁLLAL** jól berendezett és gépekkel felszerelt asztalos műhelyében mindennemű **asztalos munkát.** Költségvetéssel készséggel szolgál:

Rimaszombati Keresk. és Közgazdasági Bank Gépgyára.

Három szobás
minden komforttal felszerelt
emeleti

LAKÁS

az Erzsébet-téren
november hó elsejétől
igen olcsó áron

KIADÓ

Értekezni lehet:
e lap kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

Pk. 2448/4—1916. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíróságnak 1916. évi 1590/3. sz. végzése következtében öv. Mindszenty Bertalané rimaszombati lakos javára 545 kor. jár. erejéig 1916. évi jun. hó 14. és 22. én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1496 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: bolti áruk nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróság 1916. évi V. Pk. 2448/4. sz. végzése folytán 545 kor. tőkekövetelés és eddig összesen 22 korona 85 fillérben bírólágg már megállapított költségek erejéig, adós lakásán a II. ik Rákóczi Ferenc utca 18. szám alatti házban leendő megtartására **1916. évi augusztus hó 14-ik napjának d. e. 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cikk 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombati, 1916. július 24.

Marosi Mihály, kir. bir. végrehajtói kiküldött.

Egy diszes vaskályha

és egy

barna cserépkályha

mindkettő keveset használt — majdnem új — eladó. **Kinél?** megtudható a kiadóhivatalban